

LJUDSKI GLAS

== POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO. ==

Lzhaja vsak petek in stane za vse leto 18 K, za pol leta 9 K za četrto leta K 4:50 in na mesec K 1:50. Posamezna številka stane 40 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Cirkus.

Prav zanimivo komedijo ali cirkus smo opazovali pred kratkim v Ljubljani. Zlasali so se med seboj prav pošteno klerikalci in liberalci na naše veliko veselje in zabavo.

Pred par meseci so naše stranke z ozirom na ogrožen zunanje politični položaj našega naroda sklenile med seboj premirje in dogovor, da za enkrat prekinejo z medsebojnim strankarskim bojem. V »Slovincu« in »Slovenskem Narodu« so res prenehali medsebojni napadi in vse se je zdelo, da si ležijo klerikalci in liberalci v najpristranejšem objemu in da v najlepšem bratstvu »delujejo« na korist ogrožene in nesrečne naše domovine. Po deželi in v manjših svojih zakotnih lističih so se sicer lasali še pridno naprej, a na to se ni oziral nobeden.

To pa ni trajalo dolgo. Klerikalci so v svojih »Kmetijskih zvezah« organizirali par sto zaslepljenih ljudi in takoj je neznanško zrasel greben. Vzburil se je duh v njih nekdanjega nekronanega vojvode Kranjske dežele, dr. Šusteršiča in mislili so že, da bodo kakor nekoč v lepih starih časih neomejeno zavladali nad našim ubogim, ogoljufanem in izkoriščevanem ljudstvom. V »Slovincu« so prišli na dan s težko artiljerijo in začeli z največjimi kalibri bombardirati liberalno trdnjavo, zlasti podpredsednika naše deželne vlade dr. Žerjava. Očitati so tej čedni stranki ljubljanskih dohtarjev, verižnikov in škriccev, da zlorablja razna poverjena ji visoka upravna mesta v umazane politične svrhe. Prijeli so za ušesa dr. Žerjava, ki baje zelo »čudno vlada in gospodari pri ljubljanski vladi, očitati so liberalnemu po-

slancu dr. Pestotniku razne umazanosti pri čekovnem uradu itd.

Pa tudi liberalci niso molčali. Odprli so vse registre zabavljanja tre spravili na dan precej podobne klerikalne umazanosti, kot so ji to čitali njim. Tudi liberalcem, ki pred vojno že niso imeli razum v Ljubljani, nikjer nobene besede več, je naenkrat zrasel greben, ker si domišljujejo, da so stoli klerikalnega zmaja, in da bodo odslej vladali sami.

Za nas socialiste je bil ta klerikalno liberalni boj prav zanimiv in zabavall smo se ob njem izborni. Pa ne samo to, izvedeli smo tudi za marsikake lumparije, ki se gode v kanclijah ljubljanske vlade, kajti marsikaj se je ena ali druga stranka zarekla in posvetila je drugi precej močno pod nos. Ni torej čudno, da sta se obe

stranki naenkrat zballi, da bi ljudstvo počasi res ne izvedelo preveč resnice o sedanjem liberalno-klerikalnem vladanju, kar bi bilo seveda obema neprijetno in v korist edino le tem preklicanim socialistom.

Kaj torej storiti?

No, rešitev ni težka. Čez noč so klerikalno-liberalni generali ustavili to medsebojno klanje in legli v pristranem objemu zopet pod isto odejo, kjer lahko počnejo, kar se jim zljubi, da jih le ljudstvo ne vidi.

Vrana vrani ne izkljuje oči!

No, mi smo pa prepričani, da se naše doslej tako varano ljudstvo ne bo dalo več slepiti na tak način in da bo pri prihodnjih volitvah temeljito pomedlo z vso to klerikalno-liberalno zalego.

Lepa naša domovina! Živijo!

Res lepo je biti danes Jugoslovanom. Tisočletja smo bili zatirani, sedaj nam je pa priletela kot strela iz jasnega neba zlata svoboda, padle so verige in danes lahko prosti, svobodni in ne vemo kakšni še na ves glas prepevamo »Lepo našo domovino« in kričimo »Živijo«, da se podira Triglav in poskakujejo macedonski hribi. To je končno tudi naša najsvetejša dolžnost, moj bog, saj smo sedaj svobodni, imamo Jugoslavijo, imamo nebesa in paradiž, prišli smo iz dežja pod kap, ne, ne, zmotili smo se, ne pod kap, ampak, no, recimo — na sonce.

Ker je pa zlasti med temi prokletimi socialisti še mnogo takih »temnih elementov«, ki si upajo dvomiti o tem in veleizdajniško zabavljajo na lepo našo domo-

vino, na svobodno Jugoslavijo, je naša najsvetejša dolžnost, da jim dokažemo, kako slepi so in kako gledajo črno ono, kar je v resnici belo.

Da zamašimo tem zabavljačem enkrat za vselej usta, bomo v prihodnjih številkah našim pametnim bralcem pokazali, kako vzorno se vlada v osvobojeni Jugoslaviji. Pokazali bomo počasi na najrazličnejša polja, nato naj sodijo naši bratci sami.

Začnimo z železnicami. Te so danes v vsaki državi ono, kar so v človeku žile, brez njih bi ne mogel izhajati. Da pa ne bo kdo rekel, da mi hujskamo, priobčujemo le ono, kar je o njih govoril v beograjskem narodnem predstavništvu dne 14. julija poslanec Iv. Sušnik, ki ni nobe-

LISTEK.

ALBIN LAJOVIC:

100.000 K išče?

Medlo se spominjam na svoja mladostna leta, izmed katerih sem tri preživel v prijaznem Celju, kjer je imel tedaj moj očanec restavracijo v celjskem Narodnem domu. Nekega dne ga je obiskal posavski rojak, kateremu sta delala družbo dva mlada fantička. Prtljaga popotne trojice je obstojala iz enega ročnega kovčega in neke kovčegu podobne »stvari«. Ko sta se z očancem dodobra pomenila, se je postavil v veliki obednici mal oder, kamor so se dali trije stoli in mizica. Na mizico se je nekako poveznila ona kovčegu podobna stvarica; naenkrat sem zapazil klavijaturu in jasno mi je bilo, da je to instrument. Zvečer, ko se je napolnila obednica z rednimi in izrednimi gosti, stopil je oče s svojima sinovoma na oder,

ter prednašal različne koncertne točke na svoji iznajdbi, ki je zvenela kot lepo ubrane citre. Ko je mislil, da je dovolj razkazal in zabaval navzoče, je vzel krožnik in pobral prostovoljne darove. Na ta način je obredel celo Slovenijo, nosil na prodaj svoj izum, ponujal, delal načrte s številkami in brez njih — a zastoj. Med Slovenci se ni načel mož, ki bi rešil bede našega ženjalnega izumitelja Ivana Bajdeta, ni se našel človek, ki bi omogočil nadaljno izobrazbo muzikalno nadarjenih mladeničev Rudolfa in Ludvika.

A Ivan Bajde ni obupal. V revščini je napejal svojega duha, dokler mu ni nastal pod rokami instrument, ki ga je sam nazval klavir-violina. Več kot pet let je hodil od Poncija do Pilata, da bi mu kdo dokupil in izrabil patei: bodočnosti, a vse zaman; slovenska podjetnost se tedaj še ni upala na to polje. Tako je zašel revež v največji stiski na Dunaj; poprosil je tujca-Nemca, razkazal svoj izum in glej, židovski podjetnik Hup-

feld je zapopadel dobro pomen iznajdbe, odkupil Bajdetu patent in začel izdelavo novega godbenega avtomata, ki mu je dal ime »Phonoliszt-Violina«. Odšel je izumitelju 60.000 dobrih, starih avstrijskih papirnatih kron, pogodil se z njim, da mu da od vsakega prodanega kosa v ceni 8000 odnesno 11.0000 K — recj in piši 10 K. Instrument se je vrlo obnesel; romal je od razstave na razstavo. In kakor je Bajde po dobljenem honorariu izračunal, prodal je Hupfeld do danes za čez 16 milijonov kron njegovega izuma otrok. Ali z drugimi besedami povedano: Proletarec Bajde je nanosil za borih 60 tisoč kron in po 10 kron od prodanega kosa kapitalistu Hupfeldu 16 milijonov obratnega kapitala.

Tedaj so se našli ljudje, ki so očitati Bajdetu, da je prodal svoj izum Nemcu, a vendar ni mogel dobiti nikogar med nami, ki bi z njim v tovarišiji otvoril delavnico. Da ko bi prišlo k nam na lep način, če ne 16 milijonov kron, pa vsaj polovico tega. Tedaj je Bajde iskal, pro-

den socialist in bi nas gotovo tožil za razžaljenje časti, če bi zapisali, da je socialist. Ta poslanec je torej vprašal ministra za promet glede postopanja madžarskih uradnikov na Hrvaškem in navaja primer, ki se je dogodil pri vlaku z živili za Gospodarsko zvezo v Ljubljani. Posebno drzen je bil neki uradnik v Novski, ki ni hotel dati znamenja za odhod vlaka drugače, kakor v madžarskem jeziku. V Novem Sadu so morali plačati namesto šest kron za vozne listke, sto kron. Vrhutega je moral vlak čakati 29 ur. Na neki postaji je vlak stal šest ur, ker je službujoči uradnik spal. Na povratku je isti madžarski uradnik zahteval, da morajo ponovno plačati vozne listke, če tudi so jih že plačali v Novem Sadu. Došlo bi skoro do pretepa. Medtem so ostali uslužbenci izjavili, da ima uradnik samo namen izvleči od potnikov denar. V Sisku ni bilo delavcev, da bi naložili premog, vsled česar je moral pomagati pri nalaganju celo neki nadporočnik.

Tako je danes na železnicah v državi, ki ima kar 20 ministrov, če še ne več in vsi skupaj niso toliko vredni, da bi odstranili take nezaslišane škandale. Zakaj jih plačujemo?

To pa še ni vse! Če hočeš iz Hrvatskega pripeljati vagon žita ali kaj drugega, moraš na vsakem kolodvoru podkupljati uradnike, sicer ti vagon enostavno odpne in pusti na kolodvoru cele tedne.

Kako se pa dela z nižjim železniškim uslužbencem? Če star razbit stroj ne more vleči prevelike teže, potegnejo strojevodjo s stroja, ga položijo na klop in mu naložijo na zadnjo stran telesa 25 batin.

Tako delajo in vladajo danes meščanske stranke s svobodno Jugoslavijo. In med te stranke, ki so odgovorne za take divjaške in culukafrske razmere spadajo seveda tudi naši klerikalci in liberalci, kajti oboji so »častno« zastopani v vladi.

Vprašujemo te, slovensko ljudstvo, ali si zadovoljno, da se bodo v Jugoslaviji tudi v bodoče upravljale železnice na zgoraj opisani način? Prepričani smo, da ne. Torej ne podpiraj teh strank, ki so odgovorne za take razmere in stopi v naše socialistične vrste.

Da, lahko bi bila lepa naša domovina, le krmariti bi jo morali drugi ljudje.

NAROČNIKOM!

Vse naročnike opozarjamo, da t a k o j poravnajo naročnino za drugo četrtletje, ker homo s prihodnjo številko ustavili list vsem, ki ga pravočasno ne plačajo.

sil, rotli, a 100.000 K ni mogel dobiti, čeprav jih je nosil v glavi, odnosno jih je imel v svojem izumu.

Zakaj pišem to? Zato ker išče izumitelj Bajde znova nekoga, ki bi mu dal na razpolago 100.000 K, da otvorita v tovarišiji tovarno za njegov nov izum, izum, ki prvega daleč, daleč nadkriljuje, ki je od prvega mnogo večjega pomena, ker bo njegova uporaba splošna.

Pretečeni petek sem ga obiskal, sedaj že priletnega moža v njegovem stanovanju pri Štepicu v Šiški. Slednjega pozna gotovo vsak ljubljanski paglavec, ki nosi prve hlače, a glavo stavim, da za Bajdeta ne ve niti vsakdanji Štepičev gost. V drugem nadstropju ima malo stanovanje, opremljeno skromno-okusno, lično radi snažnosti, ki priča o skrbnosti dobre gospodinje, male priletne, v trpljenju in tudi v pomanjkanju osivele ženice.

Sim Rudolf, sedaj absolviran konservatorist, je vsled boleznj že četrto leto priklenjen na sobo; muzika, za katero je živel in bi dal svoje življenje, mu je prinesla živčno bolezen, da se revež komaj pregiblje.

Poslajte po nakaznici po 4.50 K za mesec julij, avgust in september.

Nerednosti v dopišljatvi naj se takoj javijo na naslov: Upravništvo »Ljudskega glasu« Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

Dopisi.

Iz Semiča.

Dragi »Ljudski glas«! Ni se še do danes nihče oglasil iz Semiča, torej dovoli, da ti jaz prvi poročam nekoliko o naših gg. demokratih — in farovških backih. Bilo je nekako o Božiču, kar bo svetu že gotovo znano, ko so priredili naši gg. liberalci, pardon — Jugoslovanski demokratje — shod, toda bolj pametni kmečki fantje, ki so se vrnili od vojakov, jim niso dovolili govoriti in radi tega so se tako razsrdili, da so jo takoj odkurili in niso se več vrnili v te kraje. Ravno tako se tudi VLS ne upa več prirejati shodov, odkar je bil njih govornik od našega pristaša zavrnjen v njegovem govoru tako, da ni znal več naprej. Sram ga je bilo lastnih laži, kajti klatil je, da smo socialisti za monarhijo in ne za republiko.

Gg. demokrati nameravajo tudi zidati sokolski dom, za katerega pa ni prevelikega navdušenja. Njihovi člani se nekam kujejo ter mislijo mnogi odstopiti, zlasti kar je starejših in bolj preudarnih ter pristopiti h krajevni organizaciji J. S. D. S., če se bi ta že vendar enkrat ustanovila. Vsi spoznavajo, da zanje kot za kmečke sinove ni prostora v meščansko-kapitalistični J. D. S. »Ljudskemu glasu« prorokujejo pogin, a ta želja se jim ne bo izpolnila. Govorijo, da se tak list, ki tako hudo zabavlja, ne more dolgo obdržati. Nabral sem ti že nekaj naročnikov in delati hočem tudi v prihodnje tako dolgo, dokler ne dobiš poti v kmečko hišo, ker sem popolnoma uverjen, da je J. S. D. S. za kmeta najboljša stranka, zlasti za malega kmeta. Ona se edina poteguje za reveže, kar lahko razvidi vsak, ki zasleduje delo naših poslancev: Kristana, Petejana, Kovača in dr. v parlamentu. Vsi smo ljudje, zato hočemo imeti tudi vsi enake pravice. Prihodnjč kadar mi bo dopuščal čas, poročam še kaj več o naših narodnjakih.

Z današnjim dnem postanem tudi naročnik »Ljudskega glasu« ter prosim, da mi pošljete takoj prihodnjo številko in v njej položnico, da Vam pošljem naročnino.

Verd pri Vrhniki.

Kakor smo izvedeli iz predzadnjega našega »glasu«, je bila naša vas zastopana na enketi za agrarno reformo v Bel-

gradu po našem tovarnarju g. Lenarčiču. Preprost človek ali kak Srb ali Hrvat nas bi vsled tega gotovo blagroval in nam zavidal to srečo. Mi pa poznamo tega gospoda in njegovo milostljivo prav dobro oddebril in slabli! plati in nismo časti prav nič veseli pač pa hudo, hudo žalostni, v'edeč da se nameravajo prikrojiti še to, kar nam je bilo tako visoko in svečano obljubljeno več ali manj po Lenarčičevem načinu. Čemu je treba še ministra za agrarno reformo in drugih nastavljenecv pri tem? Da proučujejo (!) vprašanja?! Ne bi bilo od nas lepo ako bi osivelega sovaščana na osebno popisovali in ugibal, kako meni on s to agrarno reformo doma in na tujem. Za nas zadostuje, da vemo in zato povemo, da je ta trdovraten nasprotnik takim reformam, kakor so bile nameravane v času prestolonaslednikovega manifesta. Kot takega ga tudi poznajo povsod in tudi v Belgradu bi to lahko vedeli, saj je njegov nečak celo minister. Čemu je toraj potrebno njegovo mnenje, to bi radi vedeli! Ne oporekamo, da ima gospod Razorcev bogate izkušnje o tem ali onem. Toda v agrarni reformi bi se moralo že koga drugega povprašati. Nas ta gospod pred odhodom v Belgrad ni nič vprašal za mnenje, znamenje, da je hotel zagovarjati le svoj načrt, proti čemur se upiramo in obžalujemo, da nas zastopa tam ta liberalni bogataš. Ako bo šlo tako naprej, potem gremo raje še pred agrarno reformo v Ameriko, nego k Lenarčiču v roboto.

Iz Pragerskega.

Delavci so povsod veliki siromaki, ker jih kapitalisti po svoji volji izkoriščajo. Tako je tudi v naši opečni tovarni, koje lastnik je Nemeč Steinklauber, njegov nadzornik je neki Albin Vesijak, ki prav nespodobno in kruto ravna z delavci, obkłada jih z vsemogočimi nespodobnimi primki, jih psuje in celo pretepa. Če pa kdo ugovarja, ali se pritoži, je odpuščen iz službe. Ta človek naj pomisli, da je suženstvo in trinoštvo minilo, ljudje nišo več živina. Ker je tovarna celo pod državnim nadzorstvom, prosimo, da se tega oblastneža pouči ali pa spodi iz tovarne. Pri nas je akordno delo pri strojih, namreč od 6 ure zjutraj do 12 dopoldne in od 1—5 popoldne. Pri tem zaslužijo nekateri delavci in delavke na 12 dni po 500 kron, med tem ko dobijo drugi, ki delajo celo delo a z dnevno plačo na uro 75 do 80 vinarjev, torej za 12 dni z vsemi dokladami vred samo 120—140 kron. Odkod ta velika razlika? Ali je to pravica?

Rajhenburg ob Savi.

Dobra misel je padla rajhenburškemu g. župniku v glavo, ko je ob največjem

Z veseljem so naju z bratom sprejeli, saj smo vendar stari znanci, krajanji iz Posavja. Sedimo za mizo. Brat vpraša, kje da ima svoj nov izum. »Tukajle je«, reče, kazoč na mizo, ter odrine pločo. Čudo, čudno! Pokaže se klavijatura šestih oktav, lično in elegantno izdelana. Rudolf sede za njo, ubere akord in glej, kakor bi ubirala harfistka najlepše akorde na harfi, tako pluje po sobi akord za akordom, tako se preliva misel za domislekom v poltemo. Brat, radoveden, kako se igra, poprosi za dovoljenje, in ni se mogel načuditi mehкости in fini izpeljavi do najmanjše posameznosti. Čisto donenje, krasna ubranost, mehkoča v tipkah, posnetek harfe, možnost igranja kot na klavir, vse, prav vse do popolnosti, povzroči, da misli oni, ki ne vidi instrumenta, da igra umetnica na harfi najboljše kvalitete.

Meni ne pristojata strokovnjaška ocena instrumenta; čutim v sebi le dolžnost, opozoriti na izum našo širšo javnost, hočem zanimati za to reč one kroge, ki jim gre to mar, da ne odfrči nov izum Ivana

Bajdeta iz Jugoslavije, da ne obogati ž njim drugi »Hupfeld«.

Harfa a la klavir je v resnici instrument bodočnosti, ki stopi v vsakem gledališču na mesto dosedanje harfe, ki ga bomo srečali pri vsakem orkestru, prvič ker bo sam na sebi cenejši kot harfa, (ki je stala pred vojsko 6000 M.) drugič pa, ker bo draga harfistka popolnoma brez potrebe, njeno delo opravi vsak, ki zna malo klavirja.

Mislím, da se sedaj gotovo najde podjetnik, ki da izumitelju Ivanu Bajdetu na razpolago glavnico 100.000 K, s katero se more založiti tovarna, tako mi je vsaj zatrdil on sam. Če je Hupfeld prodal tekom 10 let za 16 milijonov kron avtomatov Phonoliszt-Violina, tedaj sem slab prorok, če rečem, da bo finančni uspeh harfe a la klavir še enkrat tolikšen.

Sedaj se pri nas denarja ne manjka in gotovo se oglasi finančnik, ali pa se more osnovati finančni konzorcij, ki stopi z izumiteljem v dogovor radi prodaje patenta, odnosno založitve tovarne.

poljskem delu povabil k nam misijonarje na tridnevni misijon. Da je šlo pri tem tudi za dober »kšeft«, kaže sledeče: Za tri dni misijonske pobožnosti so znosile dobre rajhenburške kmetice skupaj 24 kokoši, 40 piščancev, 300 jajc in pripeljale enega koštruna. To pa še ni bilo vse, ker se za maslo, smetano, mleko in drugo nič ne ve količine. Ako pa pride k tem pobožnim ženam prosit maši s kopico otrok za kako malo stvar, kar bi utegnilo utešiti otroške prazne želodce, so te vedno praznih rok. Če pa že dobiš kako malenkost, pa dotično prosilko povabijo na pardnevno tlačo. Zakaj ni g. župnik za te svoje povablence sam preskrbel potrebne hrane, saj je vendar svojo dobro kapljico dovolj drago prodal, namreč po 16 K liter.

☞ Po svetu. ☞

Mirovna konferenca

je sedaj baje dogotovila načrt mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo in jo tudi že izročila njeni delegaciji. Izjaviti se mora o njej tekom desetih dni. Ko bodo posamezni pogoji znani, poročamo o njej več.

Na Češkem

so začeli z drugo politiko. Ker so pri občinskih volitvah sijajno zmagali na vsej črti socialisti, je odstopilo tudi prejšnje meščansko ministrstvo in vlado so prevzeli socialisti, ki nočejo več drveti slepo čez drn in strn za ententnimi kapitalisti. Klerikalci in liberalci tam nimajo sploh nobene besede več.

Na Nemškem

delo socialistična vlada pridno in vztrajno naprej, da bi zacelile rane, ki jih je zakrivila prejšnja vlada plemičev in bogatašev. Odpravili so vse plemiške in častne naslove in pred durmi je radikalno obdavanje vojnih oderuhov in dobičkarjev.

Amerikanci

se upirajo pritrđiti mirovni pogodbi, kakor jo je sklenil v Evropi njihov Wilson.

Holandska ne izroči Viljema.

Kakor poročajo listi iz Curiha, je Holandska sklenila, da ne izroči bivšega nemškega cesarja.

Demobilizacija zavezniških čet.

Aliiranci so sklenili 1. oktobra demobilizirati svoje armade. Ako v tem času ne prenehajo nemiri v Nemčiji in v Avstriji, bodo štiri zavezne velesile obdržale šest letnikov pod zastavami.

Agrarna reforma na Poljskem.

»Goniec Krakowski« poroča, da je narodna skupščina določila, da posestva na Poljskem ne smejo presegati tristo oralov. Pri glasovanju je odločil en glas. Desnica hoče še pred povratkom ministrskega predsednika rešiti ministrsko krizo, da prikrrije poraz, ki ga je utrpela v parlamentu z agrarno reformo.

Socializacija na Ogrskem.

Doslej so socializirali 22 premogokopnih družb in od njih je bilo prevzeto 40 podjetij. Dnevna produkcija socializiranih podjetij znaša skoro 1000 vagonov rjavega premoga. V teh rudnikih dela 27.000 delavcev. Produkcija je za 59 procentov manjša kot pred vojno, česar glavni vzrok so slabe prehranjevalne razmere. — Od železne in kovinarske industrije so socializirali 150 zavodov, v katerih je uslužbeno okoli 40.000 delavcev in delavk. — Socializiranih podjetij strojne industrije je 27 s 5000 delavci. Lokomotiv do aprila niso izdelovali, sedaj pa izdelujejo v 6 tovarnah. Gospodarske stroje izdeluje 27 podjetij, z letali in avtomobili se pečajo pa 4 podjetja. Velik

del tovarnen je bil prisiljen zmanjšati produkcijo, ker primanjkuje premoga in materiala.

Dolg nos

so dobili Turki v Parizu. Prišli so v Pariz in so tam zahtevali, da turška država ostane cela. Antanta jim je odgovorila, da Turki ne znajo vladati, kar dokazuje nekdanj tako cvetoče, a sedaj puščavam enake pokrajine, kjer gospodujejo Turki. Turki so odšli iz Pariza z dolgim nosom.

☞ Iz naše države. ☞

Ministra dr. Korošec in Gostinčar sta odstopila, ker celo njim že preseda nasilna politika liberalcev in staroradikalcev, ki danes vladajo to nesrečno kraljestvo SHS. Vlada je hotela s silo zadušiti dvodnevni splošni štrajk socialističnega delavstva, čemur sta se pa uprla Korošec in Gostinčar. Nastal je spor med njima in ostalimi ministri in oba sta podala demisijo. Pa se bodo najbrže pobotali.

Smolo in blamažo je doživel v Belgradu dr. Korošec, žal, da na račun ljudstva. Navihani Amerikanci so mu natvezili, da imajo v Solunu na prodaj več obleke in drugih potrebnih stvari, ki jih manjka v Jugoslaviji. Korošec jim je verjel in se tudi vjel na njihove limanice. Šel je in kupil vso to stvar baje za 30 milijonov. In kaj je dobil? Svilnate bluže, ženske hlače, igralne karte, fine nogavice, ženski nakit, ogledalca, glavničke in podobno nepotrebno ropotijo. Take ministre imamo pri nas in tako gospodarijo z našimi milijoni.

Kralj Peter se je vrnil v Srbijo.

Poštna pristojbine so zopet močno podražili. Kaj res še ne bo konca tega večnega navijanja cen. Povsod iščejo denarja in vlečejo revežu zadnji vinar iz žepa, tja pa ne seže nihče, kjer je denarja na kupe, prigoljufanega in pokradenega, namreč pri vojnih oderuhih.

Iz Amerike so nam poslali naši rojaki blizu 2000 zabojev raznih daril. Prispeli so že v Ljubljano in bodo vsi prejemniki pravočasno obveščeni.

Toča je pobila zadnji teden v mnogih krajih, zlasti na Dolenjskem.

Maršal Borojevič je objavil svoj zagovor, v katerem pravi, da je bil vedno zvest Jugoslovanom in da se imajo Slovenci le njemu zahvaliti, da niso Italijani prodrli do Save. Možu menda Nemška Avstrija noče plačevati nobene pokojnine, pa bi jo sedaj rad dobil od Jugoslavije.

Cenzura v celni naši državi je odpravljena, vsled česar se smejo pisma oddajati zaprta na pošto. Kaj je bila sploh potrebna?

100.000 jugoslovanskih državljanov, ki žive v Ameriki, bi se rado vrnilo v domovino. Tako poročajo ameriški listi. Ker prevozna društva ne razpolagajo za sedaj s potrebnimi ladijami, bodo morali naši Amerikanci še precej časa čakati, predno se bodo mogli vrniti. Marsikdo bi plačal dvojno voznino, samo da bi mogel domov. Državna posredovalnica za delo je ustanovila v Celju (Glavni trg) svojo podružnico.

Kranjska hranilnica je prešla v slovenske roke. V odboru je tudi sodr. Anton Prepeluh, poverjenik za soc. skrb.

Državna posredovalnica za delo v Ljubljani naznanja, da je za enkrat ustavila vse transporte delavcev izven ozemlja Slovenije, toraj tudi rudarjev v Vojvodino.

Pomanjkanje drobiža. Mesto Zagreb sme izdati vsled devoljenja fin. ministra za 400.000 kron papirnatega drobiža, in sicer 300.000 kosov po 10 vin., 600.000 po 20 vin. in 100.000 po 50 vin.

Nova imena za vojašnice. Poveljnik IV. armade general Jankovič je odredil, da se prekrstijo imena ljubljanskih vojaš-

nic. Domobrankska vojašnica se imenuje sedaj vojašnica kralja Petra I., topničarska pa vojašnica prestolonaslednika Aleksandra. Vse, kakor preje!

Grozen umor enajstletne deklice v Tržiču. V Tržiču so v soboto orožniki aretirali nekega Seidla, ki je pod pretvezo, da bo izročil deklici 20 kg sladkorja, zvalil enajstletno Milado Brejlo iz Pristave s seboj v gozd, jo tam posilil in umoril ter še isti dan prodajal v Tržiču dekličine uhane. Šele po dolgem iskanju se je posrečilo najti umorjeno deklico.

☞ Prosveta. ☞

Vseučilišče v Ljubljani je sedaj sklenjena stvar. Imelo bo pravniško, modroslovno, zdravilsko, bogoslovno in tehnično fakulteto. Otvori se to jesen.

Gospodarske vesti.

Prepovedan izvoz živine. Ministrski svet v Belgradu je prepovedal izvoz konj in rogate živine.

Dva brezmesna dneva na teden. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje namerava upeljati dva brezmesna dneva na teden. Število živine se je za časa vojne zelo zmanjšalo. Ako se bo v veliki meri nadaljevala uporaba mesa, more to znatno škodovati naši živinoreji. Predno bo mogoče dobaviti živino od znanj, je treba, da se uveljavijo omenjene odredbe.

Zavarovalnica za govejo živino se ustanovi za vso Slovenijo. Zavarovalnica začne poslovati z novim letom.

Pri kmetijski družbi v Ljubljani se ustanovi zavod za pridobivanje cepiva proti raznim živinskim kužnim boleznim.

Padanje vrednosti avstrijske krone. V Zürichu plačajo za 600 K samo 100 švicarskih frankov. Vzrok padanju so nemiri v Nemški Avstriji in neugodni pogoji entente v nemško-avstrijski mirovni pogodbi.

Cene goveji živini padajo. Iz Hrvatske se poroča, da je v zadnjih dneh padla cena goveji živini za eno do tri krone pri kilogramu. Sedaj plačujejo vole žive teže po 6 do 7 K kg. Zadnji čas se proda veliko živine v Slovenijo. Kdaj padejo pri nas pretirano visoke cene mesu?

Novi bankovci, ki se bodo zamenjali za krone, se nahajajo že v Belgradu.

Za hitro rešitev vprašanja agrarne reforme. Virovitiška županija je poslala k regentu Aleksandru veliko deputacijo, ki ho prosila za najhitrejšo rešitev vprašanja agrarne reforme, ker so kmetje vsled postopanja nekaterih krogov zelo vznemirjeni.

Sprejemanje slabo žigosanih bankovcev. Vsled posredovanja zagrebške trgovske zbornice je finančni minister odredil, da se morejo v javnosti povsod zopet sprejemati nejasno žigosani bankovci. S tem je znatno olajšan denarni promet, ki je bil zelo oviran v zadnjem času vsled odredbe, da se slabo žigosani bankovci ne smejo sprejemati.

Razdelitev velikih posestev. V ministrstvu za agrarno reformo se pripravljata načrt o ustanovitvi posebne komisije za organizacijo razdelitve velikih posestev v začasni zakup. Po novem načrtu bi tekoče leto dobili kmetje dvakrat več zemlje v obdelovanje kot preteklo leto. Koliko časa že pripravljajo, a kdaj bodo tudi v resnici kaj pripravili?

☞ Iz naše stranke. ☞

Strankin zbor. Tajništvo »Jugoslovanske soc. demokratične stranke« sklicuje na dan 7. in 8. sept. 1919., XI. redni strankin zbor, v veliko dvorano hotela »Union« v Ljubljani. Ta strankin zbor bo velevažen, ker bo odločal o bodoči taktiki naše stranke.

Splošno stavko so proglasili za 20. in 21. t. m. socialistične stranke skoro po vseh evropskih državah v protest proti nasilnemu miru, ki ga sklepajo mogotci v Parizu. Štrajk se je vršil tudi v Jugoslaviji in izpadel dokaj častno za našo stran, zlasti v delavskih krajih.

ZZS Za ženske. ZZS

Izvrstno kremo za čevlje si napraviš na sledeči način. 3 dkg voska (Carabawachs), 5 dkg mehkega parafina, 5 g črnega, rumenega ali rujavega anilina deni v železen lonc, katerega pusti na vročem štedilniku toliko časa, da se vse skupaj popolnoma raztopi. (Pri kupovanju anilina zahtevaj takega, da raztaplja toščje.) Med tem pa ogrej v loncu gorke vode posodico s 25 dkg dunajskega belega terpentinskega olja. Ko so se tvarine v železnem loncu docela razpusile, prideni pogret terpentin in pusti, da vse skupaj zavre. Posoda, v kateri kuhaš, sme biti samo do polovice napolnjena. Ker se terpentin zelo rad vname, pazi, da ne bo tekočina kipela. Za vsak slučaj imej pripravljeno mokro cumjo, da jo, če treba, pokriješ čez lonc. Tako pripravljeno kremo napolni v kovinaste škatle, katere dobro zapri. Ako delaš natančno po navodilu, dobiš izvrstno voščilo, katero glede kakovosti prav nič ne zaostaja za kupljenim. Ima pa še to prednost, da je 75 % cenejšje, kar je v sedanjih časih gotovo vpoštevanja vredno.

Fmajlirana kuhinjska posoda postane sčasoma siva. Nalij jo do roba z vodo, deni na 4 litre vode pol žlice milnika (Seifenstein) in pusti, da se kuha voda par ur; potem izperi s sodo in izplakni s čistim kromom.

G. KELLER:

DON CORREA.

(Dalje.)

Sedaj pa se požuri in se spodobno obleci, kajti, če se boš obotavljala, bom naredil konec tvojim nesrečnim komedijam in ti bom s tem le železom prebodel vrat! Pri tem je vzdignil meč. Feniza je obrnila oči od morja, kjer je opazila samo neko slabo luč, na povzdigneni meč. Naenkrat pa je objela z rokami okoli vrata in ga začela poljubljati vroče, kakor redko kedaj prej.

„Čemu bi ti ne sledila, ko pa vidim, kako si se me oklenil?“ — mu je nežno šepetala; — „vsega je konec in s teboj grem na kraj sveta. Sama pa se ne morem obleci, komornico si mi pregnal, torej mi boš pač moral sam nekoliko pomagati.“

S sladkim nasmehom ga je prijela za roko in on ji je sledil brez upora, ker je upal, da bo rešil svojo čast vsaj pred ljudmi. Vendar pa je obdržal goli meč v rokah, ker je njegova prošnja tako nenavadno hitro pomagala.

Sedaj pa je začela dragoceni čas tratiti na ta način, da je s ponarejeno neodločnostjo vzela najprej praznično obleko in ga vprašala za svet, potem si dala od njega odpeti gornjo obleko, prinašala najraznovrstnejšo drobnarijo in med tem zopet zaljubljeno ščebetala in se milila, dokler ni ura vdarila četrta na dvanajst.

„Če ne boš takoj gotova — je rekel Correa — te po sili zanesem ven takšno, kakršna ravno si!“

„Samo veliko vratnico še bom prinesla — je rekla — in oni rubin, ki se tako lepo poda črnemu oblačilu. In moje bele vratnike sem videla danes v rokah komornice. Takoj bom zopet tu!“

Predno je Correa še prav pomislil, ali bi jo naj pustil ali ne, se je že izmuznila skozi vrata. Od zunaj jih je zaklenila, popolnoma tiho, in tekla z lučjo skozi ostale sobe, dokler ni v spodnjem nadstropju našla svoje pregnantne družbe, ki je stala na kupu in čakala.

Drobiž.

Vrednostni papirji bolgarskega kralja zaplenjeni. Iz Pariza poročajo: Vesti iz Londona se glase, da se je sestavila po odredbi angleškega kralja komisija, ki je imela prirediti anketo o angleških vrednostnih papirjih, ki pripadajo bolgarskemu kralju Ferdinandu in ki jih je on deponiral pred vojno v Londonu. Komisija je sedaj svoje delo končala in se izjavila za konfiskacijo vseh vrednostnih papirjev in za takojšnje proglašenje za svojino britanske krone. Vrednost papirjev znaša svoto 10 milijonov frankov.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—; osobito ostra pasta za podgane K 6—; za ščurke K 6—; posebno močna tinktura za stenice K 6—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3—; prašek proti mrčesu 5 K; proti ušem pri ljudeh 3 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) in mravljam K 3—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico v Ljubljani

vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Društvo je ustanovljeno leta 1908 ter ima sedaj 3330 članov.

Iz računskega zaključka za leto 1917/1918 je razvidno, da znaša:

rezervni sklad	K 30.893.—
dispozicijski sklad	20.000.—
bolniški sklad	21.000.—
pogrebni sklad	10.000.—
deležni sklad	100.901.14

Zaostali po umrlih članih dobé posmrtno podporo. Člani, ki so bolni dobé bolniško podporo.

Društvene prodajalne so v Ljubljani in okolici, na Jesenicah, Savi, Koroški Beli in Tržiču.

Kot član pristopi lahko vsakdo. Pristopnina znaša K 1, delež K 50.

Pisarna in centrala:

Ljubljana - Spodnja Šiška, Kolodvorska ulica šte. 56.

„Zažgite! Zažgite!“ je hripavo kričala. „Morski ropar je, ladja ga čaka na morju! Takoj zapalite, ne bo vam žal! Zapalite! Svoboda in življenje sta pač vredna ta stari stolp!“

Kakor kakšna furija se je pognala naprej in vtaknila luč v kup suhljadi, ki je ležala na lesenih stopnicah, dočim so drugi zažgali kopo slamnenih zveznjev, ki je zapirala glavne, kamenite stopnice. Nato so v kuhinji zapalili cel kup gorljivih snovi, da je ogenj kmalu moral zgrabiti tudi leseni strop; potem so se hudobneži razdelili po prtiličju, v hlevu, v gumnu, v drvarnicah na dvorišču, kjer so povsodi zapalili ogenj; nazadnje so se zbrali pred grajskimi vrati, ki so jih zadelali in vzeli ključke s seboj. Stopili so na pripravljene konje in pomagali tudi možu z razbito ramo na enega; komornica je držala skrinjico z denarjem, dragocenostmi in papirji na krilu in tako je krenila vsa družba — kakih deset glav — popolnoma tiho od vrat proti goram in se izgubila v temi. V tem trenutku so zagrmeli topovi na bojnih ladjah, da se je stresel zrak in se zamajala gora in ko so se zločinci prestrašeni ozrli, so videli na morju jarko razsvetljene ladje, rakete, ki so švigale proti nebu, dočim je z ladij sem k njim donela fanfara trobent, menjajoča se z udarci bobnov.

„To ni nikak morski ropar, to je kak velik kapitan ali celo admiral“ — je stokal mož s polomljeno ramo, ki mu jo je tresla mrzlica.

„Naprej! Naprej! Hudič je!“ — je zakričala Donna Feniza, ki se je sedaj tudi začela tresti, in vsa kavalkada požigalcev je bežala, ne da bi se še kdo ozrl, čez gorovje.

Admiral pa ni bil izgubljen. Ko je preteklo nekaj minut in se gospa ni vrnila, je hotel sam pogledati, ko pa je dognal, da so vsa vrata zaklenjena, je videl, da je izdan. Ko je ena vrata s silo zlomil in videl, da so vsi hodniki v plamenih, skozi katere ni mogel uiti, se je kot prevdaren človek pomiril in premislil; namestu da bi iskal izhoda v globini, kjer mu ga je zapiral ogenj, je splezal na najvišjo višino glavne stolpa, v katerem se je baš nahajal.

(Dalje prih.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

: registrovana zadruga z omejeno zavezo :

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 3%.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za shode in veselice. ::

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.